

ה ע ס

טור משוררין סובייטי...

אני מרגיש את עצמי כאילו נכנסתי לעולם של חלומות-בהקיץ, אמר אחד העתונאים הזרים. "יש כאן הרגשה מוזרה, כאילו מדינות קטנה זו אינה שייכת לעור לא, במשך 24 שעות לא פגשתי באיש אחד, שהכיר באפשרות המוחשית, שבעוד חודש ימים יעבור טור משוררין סובייטי את תלאיכ בדרכו לסואץ..."

היה זה הסיכום הקולע ביותר למצב הרוחני במדינה: דומה היה כאילו אכל לעם כולו, החל מראשי השלטון וכלה באיש האחרון ברחוב, חוש הפרופורציה. ראש הממשלה הוסיף לטייל להנאתו ביבשת אירופה, שמציאה המיואשים היו

הרשמה במרכז העיר — אולי בכל זאת? ואכן, שעה קלה לאחר תקיעת היתדות בקרקע, גאה מרחוק תור ענק מתפתל ליד האוהל — הנה כי כן, רק צריך לדעת כיצד לעשות תעמולה... אולם מקרוב התברר, כי העומדים בתור מתכוונים לקנות כרטיס לסרט העברי "בא היום" בקופת הקולנוע הסמוכה...

הכנסת

בשם ההומניות

מאז דן השופט נתן ברזוכאי את דויד יעקובוביץ' להיות תלוי בצוארו עד שתפרח נשמתו ("העולם הזה" 683), הפך הויכוח על עונש המוות לדבר שבאופנה במסדרונות הכנסת, בבתי הקפה, ובתענוגות היחידים שלא נהנו מיוכח נאור זה על עקרונות

אהל ההרשמה של "קורת-נג" בחיפה
התור היה קולנוע

ההומניות היו כמה אנשים, לבושים בחליפות אדומות, בתא מספר 14 של בית הסוהר המרכזי בתל-מונד; הנידונים למותם במשך חודשים גוברת והולכת מתחזקות של הנידונים, הקוראים כמעט מדי יום ביוזם על הליכות הקובע את חייהם. (שר המשפטים הבטיח בשעתו, שלא יוצאו להורג כל עוד לא תחליט הכנסת החלטה עקרונית). יחד עם ההיסטוריה של הנידונים עצמם, גור ברת עצבנותם של שומרי בית-הסוהר, לעובדים בתנאים קשים גם בלא-הכרח: הנידונים ה"עובדים" זקוקים לשמירה ולטיפול מיוחד, בהתאם לחוק הם מטיילים בחצר לבדם. מכיון שאין לנידונים מה להפסיד, קיימת סכנה מתמדת כי מתחזקות הנוראה תמצא לה ביטוי בהתפרצות גופנית. "כל העסק הזה הוא שערוריה שאין כדוגמתה" אמר אחד השומרים, שכן מרו רחמיו.

רם סולומון, המנהל השחרחר והצעיר של משרד-המשטרה, מומחה למשפט ולפסיכולוגיה פלילית, היה גלוי-לב לא פחות: "זהו עולל הוועק לשמים. אם רוצים מחזקקים להמשיך בויכוח ההומאני, יש קודם כל לשים קץ לסבל הנורא של הנידונים, המצפים חדשים על גבי חדשים להכרעת גורלם. הם סבלו זמן: יש לחון אותם, ולהחליף את עונשם למאסר-עולם". המחזקקים ההומאנים עוסקים יותר מדי ב"גילוי דעותיהם המוסריות, כדי לשים לב לפרט קטן זה."

ריקנות מעליבה

כאשר פתחה גולדה מאירסון, שרת העבודה והביטוח העממי, בהודעתה (בשם הממשלה) על ענייני המעבדות, הציפה את חברי הכנסת במספרים.

שטף מספרים

היא הודיעה על קיומם של 110 מעבדות עם 62 עד 63 אלף תושבים. אלה יושבים בארבעה חלקים: ציפי אלומיניום, בדים או ביישבוני קבע. הם עוסקים בסיקול וייצור, בניין בתי-הם ועבודות צבאיות. נשמה רגע לרווחה ואחר המשכיה בשטף מספריה: 57 מעבדות הן "מעבדות קליטה", בקרבת ישובים עירוניים עם 13500 משפחות (כ"ע 45 אלף נפש, ו"ע 53 מעבדות התיישבות" עם 4100 משפחות. היא גלתה שכמחצית השיכונים הם אהלים. ספרה על צריפים פונקציונליים, המשמשים מטרות צבאיות כבתי ספר, גני ילדים, מרפאות, חנויות ומשרדים. הפכה,

לפתע, אופטימית: "יש להניח שכל אלה היושבים במעבדות היום, יהיה זה החורף האחרון שלהם בשיכון ארצי...". קבעה ש-221 אלף נפש עברו לחיים כלכליים עצמאיים במשך השנה שחלפה. נעליים ועפרון. במקום הי אופטימיזם בא הפסימיזם. דבריה היו מרים. התרעיה על מצב הבריאות החמור ואחר: "נשמעה קריאה ביישוב לקורת גג... להעביר ילדים מגיל 6-12 לבתים פרטיים... אני מצטערת צער רב להודיע... לא נמצאו (קורות הגג) בשביל 6000 ילדים...". (כאשר ח"כ רפסור, איש מפ"ם, שאל: "כמה נמצאו?" ענה השרה: "אני מבכרת לא לענות". אחר כך גילה רפסור — "המספר הוא 1200").

בסיום דבריה הוקיעו חכמים מכל המפלגות את חרפת המעבדות. קרא רפסור: "מה קרה? האם כסדום ועמורה היינו... לדראון כולנו המספר (1200) הזה... השמיץ דיין, איש מפא"י מנהל: "גניע לשני מליון...". אנו הוותיקים, נהיה אחוז קטן, אלה (העור) לים הבאים יצטרכו לבנות וכיצד יעשו זאת, אם אין נותנים להם עכשיו את האלי פא ביתא... נעליים... מחצלת... מחברת ועפרון...".

אך ככל שרב מספר הנואמים — התרוקן האולם. כנראה שגם 3300 ילדי המעבדות לא קורת גג (הצבא קיבל על עצמו טיפול ב-1500 ילד נוספים), אינם יכולים להצמיד את הח"כים למקומותיהם. עד שלבסוף התפרץ יו"ר הכנסת, שפרינק: "... האולם יושב מתחזקת של ריקנות מע"ליבה... עניין זה דורש פעילות אחרת של כל חבר כנסת, ביחוד מצד האופוזיציה. כרגע, קיימת אידיליה שקטה מאוד."

הסגן מונמס

חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים הוא חוק מסגרת לפיקוח הכלכלי, ושימוש יידרש להגנת המדינה, לבטחון הציבור, לקיום אספקה חיונית או שירותים צבאיים חיוניים, לקליטת עולים, לשיקום חיילים משוחררים ולכניס מלחמה, להרחבת היקף השיכון ולמניעת הפקעת שערים וספרות. למרות ששר המשפטים, פנחס רוזן, קבע ש"תחולת (החוק)... מוגבלת לחוק פה, שההקיים במדינה מצב של חירום לפי הכרזה מטעם בית המחוקקים..." — היתה הביקורת רבה וקטלנית. בעצם, לא כל החוק — אלא על הקיצוב והפיקוח בכללותם.

אין להסתפק בדג פילה: ח"כים תבעו הסבר כלכלי — חזכת מקיף על המצב המשקי, בלשון פשוטה.

מנהל-משטרה רם סולומון
האסירים היו היסטריים

משה אונא (דתיים) תבע פיקוח על שכר העבודה, הטלת מכסות גידול על החקלאים.

הרב רפסור המקריח, חובש משקפי קרן, מי שהיה מפקח על המזון ועתה ח"כ פונקציונלי, הסביר את ההנחות הכלכליות העומדות מאחורי קיצוב והפיקוח. תבע אספקה מספקת וסדירה: "... ראושה הב' טחת מינימום של מזון... יש לשמור על רב גינות... של התנועה... אין להסתפק בדג פילה בלבד... הביע את החשש שאין פקידות מואימה לבצוע מוצלח ויעיל של החוק המוצע. שעה שהח"כים האחרים מעיינים בחוב"

רות נוצר צבעוניות ("איתנים"), שחולקו להם אותו יום — ממשכים חבריהם הנוראמים בשלהם.

באולם נוכחים כ-40 ח"כים, מספר דור מה שותה קפה ואוכל כריכים במוזון.

סגן יו"ר הכנסת, גיר-דלסק, הקרח ועגול הפנים, מנמנם כשראשו בכפיו ומקי טרתו שמוטה לקצה פיו. כשעולה חיים לנ"דאו, חרות ומתריע על חוק הגיוס הטוטלי של המשק, מתעורר ביגין וצועק לעברו: "ללוביאניקר (שר החקלאות) לא תוכיח כלום". הח"כ הצעיר והשחרחר מושך את חשמו ללב חסריו: שמואל ב"ן מוריד את משקפיו ומפסיד את קריאתו ב"ידיעות אחרונות", ביגין מחייך בשביעות רצון, גיר-דלסק רה מגיד בראשו ורושם על הנייר שלפניו תקציר ערבי: בחוק, לדעת לנאוה, הגבלה מחלטת של חופש הפרט — "א... חקלא מיקוח על האדם, על המפעל, על המצרך בארץ... ובכלל: "... הפיקוח — בצורתו ובדרך שנהגה הממשלה, גרמו להורס המ"שק... בחוק זה... מיטת סדום למעמדה הכלכלי...". פרמנינגר, שחורו קרוב, יושב בשורה הראשונה של מפ"ם, מעביר יד על בלוריתו המשחירה ומקשיב בהקפדה. אחר הוא תובע את הגברת הפיקוח והתמדתו. הוא מבקש לצאת על כל מוכר למסור קבלה על כל סכום העולה על ל"ד זה אחת.

בהיר (מפא"י) מוקיע את מספרם המועט של הפקחים (300), ויוסף ספיר (ציונים כלליים) הקובע, כי המנגנון הוא מקולקל ואמר: "... חוסר התבונה בהסדרת העניינים, הפך את הפקוח והקיצוב לאינקביור ציה לחלק גדול של הציבור".

ארן, העונה בשם מפא"י למקסרנים, מציג לחרות לעזוב את "התקליט המשר"ש... על דבר האסון של המנופולין ההסדרות... נאום כזה עלה לם בהרבה קולות בבחירות... (ולפי חשבונו: 12 האלק כולם). לדעתו — הפקוח: מלחמה פרמנונית עם הספסרות.

"השר רשאי" 24 פעמים: ח"כ מזור (דתיים) מגנה את החוק וקובע: "... החוק עושה רושם רע מאוד... המלים 'השר רשאי'... ואולי עוד יותר, מלפניו הזה הוא רע ומטיל פחד גדול... מיקונים (מק"י), שתובע כיסוי לקיצוב, כלומר הביטוח האספקה, מנצל את נאומי גיגיו הטומים המתנהל על סיוע אמריקאי לפי סעיף 4. כאשר הוא תובע את הלאמת ה"בוא, מעיר לו אלישר: "הצעה זו אינה איריגנילית, זאת דורשת מפ"ם". והוא עונה: "גם מלחמה לסוציאליזם אינה איריגנילית, זאת נילחם... עד שנצליח". הדיון לא הסתיים ויתכן שיסוכם השבוע.

הכנסת, כמו כן:

■ העבירה לחצות הכלכלה את תביעת סרלין (ציונים כלליים) להקמת ועדת חקירה פרלמנטרית לחקירת אי הסדרים בנמל חיפה, ואת בקשת צילינג לדין במשגים בתכנון החקלאי.

■ שמעה את הצעתו לסדר היום של ברנשטיין, בה הוא מגנה את מסירת נ"ד רות דחר האמריקאים לאוצר.

■ דחתה את הצעת הגנוי של בן אהרן, שביקש לגנות את שר החוץ על הצהרתו, הפרו-אמריקאית, בעניין התערבות סין הע"מית בקוריאה.

■ שמעה את תשובת שר המשטרה על שאלתה ארם (מפ"ם): מדוע גורשה נערה ערבייה בת 19 מאבו גוש, שעות מספר לפני שבית הדין העליון הוציא צו מניעה — כי המשטרה לא ידעה.

■ שמעה את תשובת שר התחבורה לורהפטינג: שאלת עובדי "אל-על", שפוטרו בגלל סרובם לעבוד בשבת, הושבו לעבודתם.

■ ואת תשובתו לרואי-נאור (חרות) על שאלתה — מדוע לא היתה תנועת רכבות, נושאות פרי הדרי, לנמל חיפה 17-20 לנובמבר: האינפורמציה אינה נכונה — הגיעו 436 קרונות באותם הימים לנמל.

פ ק י ד ו ת

שעות קטנה בכחכות

המקום היחיד בישראל ששם שבתו ה"מורים היתה — עכו. 30 מורים, המלמדים 700 תלמידים ב-4 בתי ספר בעיר, החליטו לשבות, היות וטרם קבלו אף את משכורתם אוטובור.

כשהגיעה בשורת השביתה למשרד ה"כעולם הזה", טס' 686